

Αριθμός Γνωμοδότησης 360/2010
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Δ΄

Συνεδρίαση της 2/11/2010

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Πρόεδρος: Δημήτριος Αναστασόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Ανδρέας Φυτράκης, Ιωάννης Τρίαντος, Στέφανος Δέτσης, Ιωάννης Χαλκιάς, Αφροδίτη Κουτούκη, Γεώργιος Ανδρέου.

Εισηγήτρια: Αφροδίτη Κουτούκη, Νομική Σύμβουλος ΝΣΚ.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 198591/1818/14.5.10 έγγραφο της Γεν.Δ/σης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δ/ση Προστασίας Δασών και Φ.Π. του ΥΠΕΚΑ.

Περίληψη ερωτήματος: Εάν σε έκταση, της οποίας το ιδιοκτησιακό καθεστώς κρίθηκε αμετακλήτως υπέρ του Δημοσίου με δικαστικές αποφάσεις προ του 2003, μπορεί να εφαρμοστεί το άρθρο 12 του ν.3208/2003.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Δ΄ Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδότησε, ομοφώνως, ως εξής:

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ:

Με την από 1/7/1985 αγωγή του ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Σπάρτης, ο Γ. Βουμβλινόπουλος ζήτησε ν' αναγνωριστεί κύριος επί εκτάσεως εμβαδού 9.710 τ.μ. στη θέση "Πούντα" Αγ.Κυριακής στο νομό Μονεμβασίας. Επί της αγωγής του εκδόθηκε η υπ'αριθμ. 71/1990 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Σπάρτης, η οποία τον αναγνώρισε κύριο

τμήματος 2.030 τ.μ., το δε Δημόσιο αναγνωρίστηκε κύριο του υπολοίπου τμήματος των 7.680 τ.μ. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 87/1996 απόφαση του Εφετείου Ναυπλίου, η οποία έγινε αποδεκτή από το Δημόσιο με το υπ' αριθμ. 6516/1997 Πρακτικό του ΝΣΚ, ενώ δεν προσβλήθηκε με αίτηση αναιρέσεως από τον ενάγοντα. Έτσι αυτή κατέστη αμετάκλητη.

Η εφετειακή αυτή απόφαση, μετά συνεκτίμηση όλων των αποδεικτικών στοιχείων (συμπεριλαμβανομένων και αεροφωτογραφιών των ετών 1945 και 1960) έκρινε ότι τμήμα της επίδικης εκτάσεως εμβαδού 7.680 μ² ήταν από την εποχή της τουρκοκρατίας δασικό, ανήκον στο Τουρκικό Κράτος και ως τέτοιο περιήλθε στο Ελληνικό Δημόσιο «δικαιώματι πολέμου», έκτοτε δε και μέχρι σήμερα δεν είχε νεμηθεί ποτέ από τον ενάγοντα και τους δικαιοπαρόχους του με διάνοια κυρίου και καλή πίστη και συνεπώς ανήκει κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο. Αντίθετα έκρινε ότι έκταση 2.030 μ² είναι ιδιωτική και ανήκει στον ενάγοντα.

Επομένως, το ιδιοκτησιακό επί της εκτάσεως των 9.710 τ.μ. επιλύθηκε αμετακλήτως με την υπ' αριθμ. 87/1996 απόφαση του Εφετείου Ναυπλίου και για μεγαλύτερη έκταση των 7.680 τ.μ. αναγνωρίστηκε κύριο το Δημόσιο, για δε την υπόλοιπη (9.710 τ.μ. – 7.680 τ.μ.) των 2.030 τ.μ. αναγνωρίστηκε κύριος ο κ. Γ. Βουμβλινόπουλος.

II. Με την από 30/4/2008 αίτησή της η Δέσποινα Βουμβλινοπούλου, στην οποία κατέλιπε με ιδιόγραφη διαθήκη του ο Γ. Βουμβλινόπουλος την έκταση 9.710 τ.μ., ζήτησε την υπαγωγή αυτής στο νομοθετικό καθεστώς του άρθρου 12 του ν. 3208/2003, ισχυριζόμενη ότι συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις του παραπάνω άρθρου, επισημαίνει δε ότι στην ανοιγείσα με το Δημόσιο δίκη για την αναγνώριση κυριότητας επί της επιδίκου εκτάσεως όπου εκδόθηκαν και οι αποφάσεις υπ' αριθμ. 71/90 Πολ. Πρωτ. Σπάρτης και 87/1996 ΕΦ. Ναυπλίου, «τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν δεν ήταν αυτά των αεροφωτογραφιών λήψης των ετών 1945 και 1960. Και τούτο διότι τότε είχαμε οικονομικές δυσκολίες και δεν μπορέσαμε να προσλάβουμε ιδιώτη δασολόγο για να κάνει ερμηνεία των προαναφερομένων αεροφωτογραφιών.....». Συνημμένα δε, υποβάλλει την από Μαρτίου 2008 έκθεση φωτοερμηνείας και αυτοψίας του ιδιώτη

δασολόγου Ι. Κάτωγιαννάκη, σύμφωνα με την οποία «η επίδικη έκταση δεν ήταν δάσος ή δασική έκταση κατά τα έτη 1945 και 1960, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν.998/79 όπως τροποποιήθηκε με το Ν.3208/03, αλλά γεωργική ...».

III. Στις διατάξεις των άρθρων 12 §1 και 21 §§8 και 9 του ν.3208/2003 «Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, κατάρτιση δασολογίου, ρύθμιση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 303), ορίζονται, αντιστοίχως, τα ακόλουθα: «Μεταβιβάσεις εν ζωή ή αιτία θανάτου ακινήτων που εμφανίζονται με αγροτική μορφή στις αεροφωτογραφίες των ετών λήψης 1945 ή 1960 θεωρούνται έγκυρες και ισχυρές έναντι του Δημοσίου, ανεξάρτητα από τη μορφή που απέκτησαν τα ακίνητα αυτά αργότερα, εφόσον οι σχετικοί τίτλοι ανάγονται σε ημερομηνία πριν από την 23^η Φεβρουαρίου 1946 και έχουν μεταγραφεί».

«Εκτάσεις που αναφέρονται στην §1 του άρθρου 12 και δεν εμπίπτουν στην §3 του ίδιου άρθρου, δεν υπάγονται στις διατάξεις του δασικού νόμου, εφόσον εμφανίζουν στην αεροφωτογραφία των ετών 1945 ή 1960 αγροτική μορφή». «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται αυτοδίκαια εκκρεμείς διοικητικές διαδικασίες και δίκες με διάδικο το Δημόσιο που αφορούν στην αναγνώριση δικαιωμάτων κυριότητας στα ακίνητα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 12 ...».

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα άρθρα 322 §1 εδ.α', 324 και 325 ΚΠολΔικ, «το δεδικασμένο εκτείνεται στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, αν η απόφαση έκρινε οριστικά για μια έννομη σχέση που έχει προβληθεί με αγωγή, ανταγωγή, κύρια παρέμβαση ή ένσταση συμψηφισμού». «Δεδικασμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων με την ίδια ιδιότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία». «Το δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά 1) των διαδίκων 2) των κατά τη διάρκεια της δίκης ή μετά το πέρας αυτής γενομένων διαδόχων αυτών ...».

Από τις προεκτεθείσες διατάξεις σε συνδυασμό και με το ιστορικό της υπό κρίση υποθέσεως συνάγεται ότι με το άρθρο 12 του ν.3208/2003 όπως αναφέρεται στη σχετική εισηγητική έκθεση «ρυθμίζεται το χρόνιο θέμα

των δασωθέντων αγρών και έτσι θεωρούνται ισχυρές έναντι του Δημοσίου οι μεταβιβάσεις για νόμιμη αιτία των αγροκτημάτων που εμφανίζονται ως τέτοια στις αεροφωτογραφίες του έτους 1945 ή του έτους 1960, ανεξάρτητα από τη μορφή που απέκτησαν αργότερα, εφόσον οι τίτλοι των ενδιαφερομένων ανάγονται σε ημερομηνία πριν από την 23.2.1946... Το μαχητό τεκμήριο κυριότητας επεβλήθη το 1836 επί των δασών και όχι επί των αγροτικών εκτάσεων. Επειδή δεν είναι πρακτικά δυνατόν να βρεθεί ποιες εκτάσεις ήταν δασικές το 1836, χρόνο αναφοράς αποτελεί το έτος 1945 κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε η πρώτη καθολική αεροφωτογράφιση της χώρας. Οι εν λόγω φωτογραφίες, όμως, εμφανίζουν ως χέρσες ή δασικές και τις γεωργικές εκτάσεις που δεν καλλιεργήθηκαν κατά την εμπόλεμη κατάσταση, αλλά επανακαλλιεργήθηκαν μετά τη λήξη αυτής της περιόδου. Για την αποφυγή τυχόν αδικιών κρίνεται σκόπιμη η χρησιμοποίηση των φωτοερμηνευτικών στοιχείων και της αεροφωτογραφίας του έτους 1960, σε τρόπο ώστε να μην εκλαμβάνονται οι γεωργικές εκτάσεις που επανακαλλιεργήθηκαν μετά τη λήξη του εμφυλίου ως υπαγόμενες στην κατηγορία εκτάσεων που θα έπρεπε κατ' εφαρμογή των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας να κηρυχθούν αναδασωτέες. Το εν λόγω ζήτημα αντιμετωπίζεται με τη μεταβατική διάταξη της παρ.8 του άρθρου 21».

Με τη μεταβατική διάταξη της § 8 του αυτού άρθρου 21 ορίζεται ότι καταργούνται από την έναρξη ισχύος του νόμου οι εκκρεμείς διοικητικές διαδικασίες και δίκες με διάδικο το Δημόσιο που αφορούν στην αναγνώριση δικαιωμάτων κυριότητας στα ακίνητα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 12. Δεν καταλαμβάνει, επομένως, τις αμετακλήτως κριθείσες υποθέσεις βάσει των οποίων επιλύθηκε ήδη το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εκτάσεων που θα μπορούσαν να υπαχθούν στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 12 του ν.3208/03. Και δεν θα μπορούσε να τις καταλάβει, διότι θα προσέκρουε στις δημοσίας τάξεως διατάξεις περί δεδicasμένου των άρθρων 321 επ του ΚΠολΔικ. Από τις τελευταίες συνάγεται ότι δεδicasμένο υπάρχει μεταξύ των προσώπων με την ίδια ιδιότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία. Το ουσιαστικό δεδicasμένο αφορά την πραγματική και τη νομική υπόσταση του δικαιώματος που κρίθηκε η δε ανατροπή του επέρχεται μόνο με την άσκηση και επιτυχία αναψηλαφήσεως της δίκης.

Στην υπό κρίση υπόθεση, η αιτούσα, Δ. Βουμβλινοπούλου, εμπίπτει στα υποκειμενικά όρια του δεδικασμένου που πηγάζει από την υπ' αριθμ.87/1996 απόφαση του Εφ. Ναυπλίου, σύμφωνα με το άρθρο 325 (2) του ΚΠολΔικ, το δεδικασμένο δε που απορρέει από την απόφαση αυτή επεκτείνεται και καλύπτει το δικαίωμα που κρίθηκε, ήτοι, αυτό της κυριότητας.

III Έπειτα από τα παραπάνω το Δ' Τμήμα του ΝΣΚ, ομοφώνως, γνωμοδοτεί ότι η έκταση των 7.680 τ.μ., για την οποία έχει αμετακλήτως κριθεί ότι ανήκει κατά κυριότητα στο δημόσιο, δεν μπορεί να υπαχθεί στην §1 του άρθρου 12 του ν.3208/2003.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 12, 11. 2010

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Δημήτριος Αγαθάγγελος
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Αφροδίτη Κουτούκη
Νομική Σύμβουλος ΝΣΚ